

Dato 19-04-2010

Majbritt Bang Andersen

Tel. +45 8728 4247

Majbritt.Andersen@ps.rm.dk

1-30-74-63-08

Side 1

Anvendelsen af tvang i Region Midtjylland i 2007 og 2008

Psykiatrien er både bemyndiget og forpligtet til at anvende tvang. Anvendelsen af tvangen er defineret i Psykiatriloven eller Lov om anvendelse af tvang i psykiatrien og er ikke kun et nødvendigt, men også et vigtigt element i den psykiatriske behandling af visse patienter, da tvangen er med til at sikre, at disse patienter får den behandling, som de har brug for.

I henhold til Region Midtjyllands psykiatriplan arbejdes der løbende med at nedbringe behovet for og dermed anvendelsen af tvang. Eksempelvis har flere afdelinger deltaget i kvalitetsprojekterne.

I det følgende præsenteres Sundhedsstyrelsens opgørelser over anvendt tvang i Region Midtjylland i 2007 og 2008. I alle opgørelsens persontabeller medregnes personer, hvor tvangsforanstaltningen er påbegyndt før det aktuelle kalenderår og samtidig er ophørt i kalenderåret. Tallene er efter Sundhedsstyrelsens terminologi opgjort på sygehusniveau. Dette betyder, at afdelingerne i Risskov er samlet under betegnelsen Århus Sygehus.

Resumé

Antallet af personer omfattet af tvang ligger i Region Midtjylland relativt stabilt uden større udsving fra år til år. Dette afspejler sig i det samlede antal personer underlagt en eller flere tvangsforanstaltninger i 2007 udgjorde 1.138, mens opgørelsen for 2008 viser, at det drejede sig 1.172 personer (jf. tabel 1).

Følgende gennemgang viser, at tvang indenfor alle hovedkategorier i Region Midtjylland i varierende omfang er steget, hvad angår både antallet af berørte personer og antallet af iværksatte foranstaltninger, med undtagelse af fiksering og fysisk magtanvendelse, som fra 2007 til 2008 er faldet (jf. tabel 2-9). Dette kan formodentligt skyldes et øget fokus på netop denne tvangskategori.

Heroverfor viser Sundhedsstyrelsens årsrapport "Anvendelse af tvang i psykiatrien 2008", at anvendelsen af tvang på landsplan indenfor alle fire hovedkategorier er steget, både hvad angår antal berørte

personer og antal iværksatte foranstaltninger.

Tabel 1: Antal personer omfattet af tvang i Region Midtjylland i 2007 og 2008 fordelt på hovedkategorier

År	Frihedsberøvelse	Tvangsbehandling	Fiksering og fysisk magtanvendelse	Beskyttelsesfiksering / -foranstaltning	Personer i alt	Personer pr. 1000 indbyggere
2007	849	187	724	60	1138	0,9
2008	875	216	762	63	1172	0,9

Frihedsberøvelse

Kategorien frihedsberøvelse omfatter foranstaltningerne tvangsindlæggelse og tvangstilbageholdelse.

Tabel 2 viser, at antallet af frihedsberøvede personer fra 2007 til 2008 lå forholdsvis stabilt med mindre udsving. Det samme gør sig jf. tabel 3 gældende for antallet af iværksatte frihedsberøvelser i perioden.

Tabel 2: Antal frihedsberøvede personer i 2007 og 2008

Sygehus	Tvangsindlagte		Tvangstilbageholdte		Frihedsberøvede i alt*	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Almen voksenpsykiatriske afd.						
Regionspsykiatrien Herning	57	45	65	42	107	83
Regionspsykiatrien Holstebro	27	48	24	26	46	67
Regionspsykiatrien Horsens	31	44	36	45	66	82
Regionspsykiatrien Randers	38	38	47	50	77	82
Regionspsykiatrien Silkeborg	31	40	27	17	56	54
Psykiatrisk Hospital i Århus	195	205	135	132	299	306
Psykiatrisk Sygehus Viborg	89	106	71	80	153	168
Børne- og ungdomspsyk. afd.						
Børne og Ungdomspsyk. Hosp., Århus	29	24	14	23	41	43
Psykiatrisk Sygehus Viborg	5	3	7	6	10	9
Regionspsykiatrien Herning	7	6	7	7	12	10
Retspsykiatriske afdelinger						
Psykiatrisk Hospital i Århus	.	.	1	.	1	.
Psykiatrisk Sygehus Viborg	.	.	.	3	.	3
Total	.	.	.	.	849	875

* Da en person kan være omfattet af flere foranstaltninger, er antal personer i sidste kolonne ikke nødvendigvis lig summen af antal personer under de enkelte foranstaltninger.

Tabel 3: Antal iværksatte frihedsberøvelser i 2007 og 2008

Sygehus	Tvangsindlæggelser		Tvangstilbageholdelser		Frihedsberøvelser i alt	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Almen voksenpsykiatriske afd.						
Regionspsykiatrien Herning	64	47	88	60	152	107

Side 2

Regionspsykiatrien Holstebro	29	48	31	38	60	86
Regionspsykiatrien Horsens	34	50	37	54	71	104
Regionspsykiatrien Randers	42	42	73	68	115	110
Regionspsykiatrien Silkeborg	40	51	30	18	70	69
Psykiatrisk Hospital i Århus	216	243	151	163	367	406
Psykiatrisk Sygehus Viborg	92	121	71	96	163	217
Børne- og ungdomspsyk. afd.						
Børne og Ungdomspsyk. Hosp., Århus	35	29	19	27	54	56
Psykiatrisk Sygehus Viborg	7	4	8	6	15	10
Regionspsykiatrien Herning	9	7	9	8	18	15
Retspsykiatriske afdelinger						
Psykiatrisk Hospital i Århus	.	.	1	.	1	.
Psykiatrisk Sygehus Viborg	.	.	.	1	.	1
Total	568	642	518	539	1086	1181

Tvangsbehandling

Hovedkategorien tvangsbehandling dækker over foranstaltningerne tvangsmedicinering, ECT, ernæring samt behandling af legemlig lidelse.

Som tabel 4 viser, var der fra 2007 til 2008 en svag stigning i antallet af tvangsbehandlede personer. Denne stigning dækker over mindre udsving i antallet af personer underlagt de enkelte foranstaltninger, herunder især tvangsmedicinering og behandling af legemlig lidelse.

Tabel 5 over tvangsbehandlingsforløb viser, at Region Midtjylland kun anvendte tvangsernæring i 2 tvangsbehandlingsforløb i 2008. Dette lave omfang må i sammenligning med Sundhedsstyrelsens nationale opgørelser af anvendelsen af tvang i 2008 siges at være bemærkelsesværdigt, da disse viser, at der på landsplan i 2008 blev iværksat tvangsernæring i 85 tvangsbehandlingsforløb.

Tabel 4: Antal tvangsbehandlede personer i 2007 og 2008

Sygehus	Medicine- ring		ECT		Ernæring		Af legemlig lidelse		I alt*	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Almen voksenpsykiatriske afd.										
Regionspsykiatrien Herning	10	14	2	3	1	.	4	6	16	20
Regionspsykiatrien Holstebro	9	11	.	3	.	.	.	1	9	13
Regionspsykiatrien Horsens	12	10	1	2	.	.	6	5	19	13
Regionspsykiatrien Randers	9	13	.	2	.	1	.	6	9	18
Regionspsykiatrien Silkeborg	5	9	.	.	.	.	4	4	9	13
Psykiatrisk Hospital i Århus	53	63	14	18	6	5	17	28	74	93
Psykiatrisk Sygehus Viborg	12	11	6	13	3	4	15	10	28	36
Børne- og ungdomspsyk. afd.										
Børne- og Ungdomspsyk., Århus	5	4	.	.	1	.	3	2	8	6
Regionspsykiatrien Herning	2	.	.	.	2	2	2	.	4	2
Psykiatrisk Sygehus Viborg	2	.	.	.	1	2	1	.	4	3

Retspsykiatriske afdelinger										
Psykiatrisk Hospital i Århus	3	2	.	1	.	.	.	1	3	4
Psykiatrisk Sygehus Viborg	.	3	.	.	.	.	.	.	.	3
Total	.	.	.	.	.	.	.	.	187	216

* Da en person kan være omfattet af flere foranstaltninger er antal personer i sidste kolonne ikke nødvendigvis lig med summen af antal personer under de enkelte foranstaltninger.

Tabel 5: Antal tvangsbehandlingsforløb i 2007 og 2008*

Sygehus	Medicine- ring		ECT		Ernæring		Af legemlig lidelse		I alt	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Almen voksenpsykiatriske afd.										
Regionspsykiatrien Herning	U	18	9	2	U	.	U	6	U	26
Regionspsykiatrien Holstebro	U	12	.	6	U	.	U	1	U	19
Regionspsykiatrien Horsens	U	12	3	1	U	.	U	8	U	21
Regionspsykiatrien Randers	U	16	.	2	U	2	U	11	U	31
Regionspsykiatrien Silkeborg	U	11	.	.	U	.	U	5	U	16
Psykiatrisk Hospital i Århus	U	88	106	21	U	.	U	40	U	153
Psykiatrisk Sygehus Viborg	U	14	44	14	U	.	U	11	U	44
Børne- og ungdomspsyk. afd.										
Børne og Ungdomspsyk. Århus	U	6	.	.	U	.	U	2	U	8
Regionspsykiatrien Herning	U	.	.	.	U	.	U	.	U	1
Psykiatrisk Sygehus Viborg	U	.	.	.	U	.	U	.	U	4
Retspsykiatriske afdelinger										
Psykiatrisk Hospital i Århus	U	3	.	1	U	.	U	1	U	5
Psykiatrisk Sygehus Viborg	U	4	.	.	U	.	U	.	U	4
Total	U	184	162	47	U	2	U	85	U	332

* I tabellen er U angivet for uoplyst i de celler, som der ikke forefindes tal for i årsrapporten "Anvendelsen af tvang i psykiatrien 2007".

Fiksering og fysisk magtanvendelse

Fiksering og fysisk magtanvendelse omfatter foranstaltningerne fiksering med bælte, fiksering med remme, fiksering med handsker samt fastholden, døraflåsning, beroligende medicin og personlig skærmning.

Tabel 6 viser, at der fra 2007 til 2008 har været en svag stigning i antal personer berørt af fiksering/fysisk magtanvendelse fra 724 til 762.

En sammenligning mellem 2007 og 2008 viser, at der har været et fald i antallet af iværksatte fikseringer/fysiske magtanvendelser fra 5.720 i 2007 til 3.175 i 2008. Dette fald skyldes især færre fikseringer med bælte og remme samt fastholdelser. I samme periode har der dog været en stigning i anvendelsen af beroligende medicin (se tabel 7).

Det skal i sammenligning med tabellerne i bilag 3 i "Anvendelse af tvang i psykiatrien 2008" bemærkes, at der nationalt har været en stigning fra 2007 til 2008 i både antal berørte personer og antal iværksatte foranstaltninger indenfor samme kategori.

Tabel 6: Antal personer berørt af fiksering/fysisk magtanvendelse i 2007 og 2008

Sygehus	Bælte		Remme		Handsker		Fasthol- den		Dør- aflåsning		Beroli- gende medicin		Personlig skærm- ning		I alt*	
	07	08	07	08	07	08	07	08	07	08	07	08	07	08	07	08
Almen voksen afd.																
Herning	40	25	26	14	.	.	23	22	52	41	31	30	3	.	70	61
Holstebro	16	23	9	14	.	.	9	7	25	21	12	27	.	.	40	46
Horsens	28	34	22	27	.	.	7	21	1	3	37	41	.	.	49	60
Randers	38	42	27	29	.	.	15	27	39	54	29	29	.	2	66	85
Silkeborg	28	29	25	22	.	.	4	4	21	17	25	26	3	2	55	48
Århus	164	149	101	84	.	.	91	86	106	84	135	143	15	10	277	279
Viborg	49	74	24	38	.	.	53	63	.	.	60	86	1	.	90	129
Børne- og ung. afd.																
Århus	27	18	18	13	1	1	24	17	2	2	12	9	4	2	39	32
Herning	6	5	5	6	.	.	13	10	6	8	3	1	.	.	19	16
Viborg	7	8	6	5	.	.	1	6	8	.	2	3	.	2	12	10
Retspsyk. afd.																
Århus	22	22	17	16	1	.	6	4	1	.	7	19	4	3	24	25
Viborg	.	8	.	5	.	.	.	6	.	.	.	3	.	2	.	10
Total	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	724	762

* Da en person kan være omfattet af flere foranstaltninger er antal personer i sidste kolonne ikke nødvendigvis lig med summen af antal personer under de enkelte foranstaltninger

Tabel 7: Antal fikseringer/fysiske magtanvendelser i 2007 og 2008

Sygehus	Bælte		Remme		Handsker		Fasthol- den		Dør- aflåsning		Beroligen- de medicin		Personlig skærm- ning		I alt*	
	07	08	07	08	07	08	07	08	07	08	07	08	07	08	07	08
Almen voks.																
Herning	183	110	50	34	.	.	34	37	74	53	67	86	3	0	531	320
Holstebro	37	76	16	43	.	.	15	8	32	25	67	79	.	0	167	231
Horsens	61	118	48	111	.	.	14	45	4	5	98	207	.	0	225	486
Randers	244	271	185	114	.	.	24	59	78	88	106	183	.	2	637	717
Silkeborg	167	109	163	75	.	.	8	4	23	24	71	85	3	2	435	299
Århus	984	546	403	253	.	.	341	214	142	109	505	510	21	11	2396	1643
Viborg	112	127	46	66	.	.	189	152	.	.	233	292	1	.	581	637
Børne- / ung																
Århus	66	35	80	27	1	.	139	34	2	2	29	15	5	3	322	116
Herning	46	11	9	8	.	.	130	70	7	16	3	1	.	.	195	106
Viborg	21	5	15	1	.	.	4	3	13	3	6	.	.	.	59	12
Retspsyk.																
Århus	93	94	45	45	1	.	13	10	1	.	15	54	4	4	172	207
Viborg	.	17	.	9	.	.	.	10	.	.	.	6	.	2	.	44
Total	2014	1519	1060	786	2	.	911	646	376	325	1200	1518	37	24	5720	4818

Beskyttelsesfiksering / -foranstaltning

Hovedkategorien beskyttelsesfiksering/-foranstaltning dækker over beskyttelsesfiksering med stofbælte el. lign., andet, personlige alarm- og pejlesystemer samt særlige dørlåse.

Tabellerne 8 og 9 viser, at der fra 2007 til 2008 har været en stigning i både antallet af personer berørt af beskyttelsesfiksering/-foranstaltninger samt i antallet af iværksatte beskyttelsesfiksering/-foranstaltninger. Beskyttelsesfiksering/-foranstaltninger anvendes typisk overfor den gerontopsykiatriske målgruppe.

Tabel 8: Antal personer berørt af beskyttelsesfikseringer/-foranstaltninger i 2007 og 2008

Sygehus	Stofbælte el. lign		Andet		Personlige alarm- og pejlesy- stemer		Særlige dørlåse		I alt*	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Almen voksenpsykiatriske afd.										
Regionspsykiatrien Herning	.	.	.	.	.	.	1	2	1	2
Regionspsykiatrien Holstebro	.	.	.	.	.	.	1	.	1	.
Regionspsykiatrien Horsens	1	.	.	.	.	.	.	.	1	.
Regionspsykiatrien Randers	.	2	1	.	.	.	.	.	1	2
Regionspsykiatrien Silkeborg	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Psykisk Hospital i Århus	24	33	12	15	.	.	13	15	31	41
Psykisk Sygehus Viborg	18	18	.	1	.	.	.	.	18	18
Retspsykiatriske afdelinger										
Psykisk Hospital i Århus	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Psykisk Sygehus Viborg	.	1	.	.	.	.	.	.	.	1
Total	.	.	.	.	.	.	.	.	60**	63

* Da en person kan være omfattet af flere foranstaltninger er antal personer i sidste kolonne ikke nødvendigvis lig med summen af antal personer under de enkelte foranstaltninger

** Der er uoverensstemmelse mellem det samlede antal personer tilknyttet det enkelte sygehus og det samlede antal personer i 2007. Tallene for sygehusene stammer fra tabel 14 i Sundhedsstyrelsens årsrapport "Anvendelsen af tvang i psykiatrien 2007", mens det samlede antal personer berørt af beskyttelsesfikseringer/-foranstaltninger er fra tabel 2 i samme rapport.

Tabel 9: Antallet af beskyttelsesfikseringer/-foranstaltninger i 2007 og 2008

Sygehus	Stofbælte el. lign		Andet		Personlige alarm- og pejlesy- stemer		Særlige dørlåse		I alt	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Almen voksenpsykiatriske afd.										
Regionspsykiatrien Herning	.	.	.	.	.	.	1	2	1	2
Regionspsykiatrien Holstebro	.	.	.	.	.	.	1	.	1	.
Regionspsykiatrien Horsens	1	.	.	.	.	.	.	.	1	.
Regionspsykiatrien Randers	.	3	1	.	.	.	.	.	1	3
Regionspsykiatrien Silkeborg	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Psykisk Hospital i Århus	30	40	12	17	.	.	14	16	56	73

Side 6

Psykiatrisk Sygehus Viborg	24	24	.	1	.	.	.	.	.	25
Retspsykiatriske afdelinger										
Psykiatrisk Hospital i Århus	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Psykiatrisk Sygehus Viborg	.	1	.	.	.	.	.	.	.	1
Total	55	68	13	18	0	0	16	18	60	104